

שבעים שנה לקבלת הנשיאות (תשי"א-תשפ"א)

אוצרות ליוזבאוויטש

עלון פנימי דו-שבועי, עבור תלמידי תומכי תמימים בכל הסניפים

"...הגלות עומדת להסתיים, ועד כדי כך, אז די וועלט טרייסלט זיך שוין אויף מקבל זיין פני משיח צדקנו [= שהעולם כבר מזדעזע לקראת קבלת פני משיח צדקנו]". (ליל ט"ו בשבט תנש"א)

"יוזב" היא"

שנת המאה ועשרים להולדת הרבי

כשהרבי האריך בתפלתו בסיום נעילה

ממכתבי הרה"ח ר' אליהו חיים אלטהויז הי"ד, ידיד ומקורב ביתרבי, בהם תיאר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע את הדרי חודש תשרי תר"צ בבית הרבי (ששהה אז בארה"ב, במסעו הידוע) בריגא - ובין השאר, מפליא לתאר את הרושם העז שעשה עליו כ"ק אדמו"ר באותו החודש השביעי:
אצייר מעט, ברוב התאפקות, היומא-אירכתא' דשני ימים של ראשיהשנה השתא. ערב ראשיהשנה, לפני עלות השחר, באנו לאמור סליחות 'זכור בריה'; בהשעה [החמישית ירד אליו חתנא דבי נשיאה (כ"ק אדמו"ר) שליט"א. לא הי' עוז בנפשי לצוות להתחיל סליחות בלא כ"ק אדמו"ר [מהוריי"צ] שליט"א, ועמדנו כולנו מהירשים, נשברים ונדכאים, וכמה חכינו - אפשר עוד מעט ויכנס רבינו הקדוש שליט"א, ומקומנו ירמוז בפניו הטהורות להתחיל, כמנהגו בקודש; וכל בעלי גוש מאתנו עומדים ומביטים בעיני דמע על מקומו של כ"ק אדמו"ר שליט"א, כי יפקד מושבנו!

חוט של רחמינות משוך הי' על פני כל אחד ואחד מאתנו, וכל אחד ואחד עצר רוחו הקשה, והתאפק בכל כחו להסתיר מחבירו תעלומותיו ומחשבותיו ורוב התרגשותו. הראשון אשר לא יכול עוד להתאפק באמרו תהלים בלחש ויתן את קולו בבכי, ושבר כל עצמותיו עד דכא, הי' חתנא דבי נשיאה [כ"ק אדמו"ר] - אָט דער שטילניקער מיט'ן זיידענען גארטל, שליט"א, האָט דעם ערשטן געוויין אַרויסגיטן אָסען [= זה ה'שקט, חגור אבנט המשי, שליט"א, ירה' את הבכי הראשון], ויצעק אל ד' בצר לו ועקה גדולה ומרה מפנימות נפשו, ואחריו כל ישרי לב.
וראיתי אני כי מהבכיות לבד לא יהי' שום טאָלק [= תכלית], הרהבתי בי עוז - אָ פּאַטש גיטאַן [= דפקתי] על שולחן הקריאה: 'שא', מען דאַרף זאָגן סליחות! [= שקט, עלינו לומר 'סליחות'], ושלחת את אחד מהזקנים שי לפני העמוד. ולא שמענו אף מלה אחת, רק בכיות, עד אור הבוקר.
.. רוב תענוג, וגודל נחת-רוח עד בלי די, הי' לנו מתפילת חתנא דבי נשיאה [כ"ק אדמו"ר] הרמ"מ שליט"א; הוא האריך בתפלתו [במערב הראשון בערך יותר משתי שעות ומחצה, ברוב דמעות וזעקות מפנימות הלב. ובכלל, הנהגתו בראשיהשנה הייתה בדרך הפלאה - הטבילות, התפלות, הידבור, האכילה ושותי', השינה; הסתכלתי בעיני פקיא, והודיתי לא-ל בעד חסדו הגדול אשר עשה אתנו אנ"ש, כן לא יסור חסדו הזה לעולם עד ביאת הגואל. בכל הכיבודים השייכים אל כ"ק אדמו"ר [מהוריי"צ] לא רצה בשום אופן; הרבניות שליט"א הציעו לפניו לא פעם ולא שתים, וגם אני רציתי לנסותו, ובלבד ובדברתי הרבה אתו והפצרתו בו להיות 'מפטי' או לאמור הפסוקים קודם התקיעות' - ונכחתי באמת לדעת כי אינו חושב גם לרצות בזה [...].
ב"ה. מוצאי יוכ"פ תר"ן, ריגה, שעה 12.

עתה באתי מהיכל כ"ק [אדמו"ר מהוריי"צ] שליט"א. עובדת היום נמרה השתא בכמין כ"ק אדמו"ר שליט"א באיחור יותר מכל השנים, כי חתנא דבי נשיאה שליט"א האט זיך פאַר זאָגט אין דעם לעצמן פּיטום הקטורת וואָס נאָך 'נעילה', אָ היבשע צייט האָט גידוואויט (גידויערטי?) - ביז ער איז קאַם קאַם אויס גיקראַכן [= האריך באמירת פּיטום הקטורת האחרון שלאחר 'נעילה', זמן רב נמשך - עד שבקושי הצליח 'להחליף' [מהתפלה]...]. אפס, כולנו היינו שבעי עונג מהאיחור הגישמאָקן [= העָרָב] הזה, וכידוע שאצל כל נשמה מישראל אחר תפלת נעילה מתחדשים בנשירנעוים כחותיו לעבודה.
.. ערב יוה"כ באשמורת הבוקר, [ב] שעה 4:30. באתי להיכל העליון של כ"ק אדמו"ר שליט"א - וכבר מצאתי את הרבנית שליט"א יושבת בחדר האכל כבאמצע היום, וחתנא דבי נשיאה עומד צופה ומביט אך שידדינו הרב מרדכי חפץ שי [הי"ד] שוחט את הכפרות. ואני נצטוותי מהרבנית שליט"א עוד מבערב לבוא שלאָגן [= לערוך] 'כפרות', כי הכינה לפני תרגול לבן; אך האָב אָפּיגיאָלגן [= סימתי סדר ה] 'כפרות', והרמ"ח שי שחט, ו[כ"ק אדמו"ר] הרמ"מ שליט"א כסה את דמן. ונשארנו שלשתינו בבית האוכל, הרבנית שליט"א עם חתנה שליט"א ואני, כולנו מהירשים - דוממים ומביטים זה על זה, וכולנו חושבים דבר אחד... ובכל אחד מאתנו הלב מלא וגדוש, וירא לדרב אף מלה אחת, שלא יישפך את נפשו בדבר - וירדו הדמעות מעיניו המלאים, וגורם להוסיף הכאבים. אמנם, הרהורי-הלב האלו כדבור הוא לפנינו - ולכל אחד מאתנו נודע ונגלה התעלומות וסתרי-לב חברו, אשר הוא נאנח ודואג על פיזור נשמות הקרובות ועל ריחוק נפשות המקושרות. וואו זענען מיר, וואו איז דער רבי שליט"א?

[= היכן אנו, והיכן כ"ק אדמו"ר שליט"א?] למה היתה כואת, ועל מה זה, און וואָס וועט זיין ווייטער?
[= ומה יהא הלאה?...] רצייתי אני להיות הסמעליאָק [= האמיין], להסחי מעט דעת הרבנית שליט"א מרבות המחשבות בלב, ונתקרבתני ושאלתי מדוע השכימה כל-יך, וכי תלך לחדרה לנוח ולהנפש. והיא, התמימה הישרה והעדינה ברוב אמתיתה וענותותה, ענתה לאמור: זה יותר משלושים שנה הורגלתי בכך, ולא יכולתי לשנות... ונגד רצונה נשפכו דמעות מעיני', וכמים הפנים - גם מעיניו, ובוהו הוקל[ה] מעט ההתרגשות העצומה. ושפכה לנו מהטעמאָן טיי [= ממיחה התה], וגם עבורה, ושתינו והתחלנו לדבר.

[כ"ק אדמו"ר] מענדיל שיי האָט געפּינט אָ תהלים, והתחיל לאמור גישמאָק [= פתח תהלים והחל לומר במתיקות]; אנכי לא רציתי, חכיתי מעט, וראיתי אָ דאָס זאָגט ער אויף אָפּזאָגן גאַנץ תהלים [= שכנת אומר הוא כל תהלים] בלי הפסק, כי דברתי אליו ולא נענתי - אז לקחתי גם אני אָ תהלים (עס האָט מיר פשוט ניט געפּאַסט פאַר דער רעביצין שליט"א [= פשוט, לדעתי, לא היה זה מתאים בפני הרבנית שליט"א (לשבת בטל כשכ"ק אדמו"ר אומר תהלים)], און האָב געמוזט נאָכטאָן און נאָך גיטאַנצט [= והוכרתי לחקותו ולנהוג כמותו], וגמרנו בשעה 7. אָוועק גיפּאַרען אין מקוה, גיקומען, גישטעלט זיך דאָוונען במנין; עס האָט זיך גישמאָק גידאָונט [נסענו למקוה, חזרנו, נעמדנו להתפלל במנין; תפלתנו נאמרה מתוך עריבות (תחושת התרוממות הבר'ת)].

1 בשעה ארבע בבוקר (אם הכוונה לתחילת השעה החמישית).
2 ע"פ שמואל א' כ', ז.

ימים ראשונים

תפקידים של "פרחי הכהונה" בדורנו

.. מוטלת אחריות מיוחדת על בני הישיבות ויושבי אוהל, שצריכים לנצל את הזמן מוח"ל אלול עד ר"ה כדי לעסוק בצדקה רוחנית.
ויש להקדים ולבאר תחילה גודל האחריות המוטלת על בני הישיבות ויושבי אוהל בנוגע לפעולת ההשפעה על כל בני בעיני יהדות - כפי שניתן ללמוד מהמסופר בדברי חז"ל אודות "פרחי כהונה", כדלקמן.

איתא בגמרא: "משחרב הבית בראשונה נתקבצו כתות כתות של פרחי כהונה ומפתחות ההיכל בידן, ועלו לגג ההיכל, ואמרו לפניו: רבש"ע, הואיל ולא זכינו להיות גוברין נאמנים, יהיו מפתחות מסורות לך, וזרקום לפני מעלה, ויצתה כעין פיסת יד וקיבלתן מהם". ונקודת הלימוד וההוראה מסיפור זה שה"מפתחות" של בית המקדש ("די שליסלעך פון דעם אדישן ביהמ"ק") של כלל ישראל ושל העולם כולו, נמצאים בידי הצעירים ("בא דער יוגנט אין האַנט"), "פרחי כהונה". ואילו היו זוכים להיות "גוברין נאמנים", היתה הברירה בידם להמשיך ולהחזיק בידם המפתחות של ביהמ"ק, ולא למוסרם לאף א' (גם לא להקב"ה), ובמילא, הי' ביהמ"ק נשאר בשלימותו!

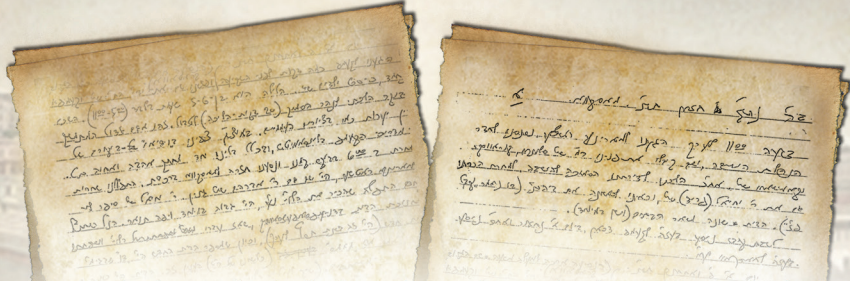
.. וביאור הענין בנוגע לביהמ"ק הרוחני דכללות ישראל: "פרחי כהונה" - הם בני הישיבות, ויושבי אוהל בכלל, שאין להם עסק כ"כ עם גשמיית וחומריות העולם, עיני מסחר וכיו"ב, אלא עיקר התעסקותם היא בלימוד התורה ועניני קדושה בכלל, ענינים השייכים לבית המקדש.
- צריכים רק להשתדל להיות ראויים לתואר "פרחי כהונה", ע"י ההנהגה המתאימה; בחורי-ישיבה צריך לקבל על עצמו להיות נתון תחת מרות הנהלת הישיבה, המנהל רוחני, ולשמור על הנהגות וסדרי הישיבה, הן בנוגע לשמירת הזמן וסדרי הלימודים, והן בנוגע לקו התפלה - אריכות התפלה (לא להאריך השייכים לכך), ולכלל הפחות התבוננות קודם התפלה, או לכלל הפחות תפלה מלה במלה (מבלי לחטוף), והן בנוגע לקיום כל ההוראות של הרבי (או ששמע מהשלוחים של הרבי) ע"ד ההתעסקות באהבת ישראל, אהבת התורה או אהבת השם.
וכשמנתנה באופן הראוי לתואר "פרחי כהונה" - אזי מוסרים בידו את ה"מפתחות" של ביהמ"ק, שתפקידו לפתוח את הדלתות ולהכניס את אלה שיוכלים להכנס, ולסגור את הדלתות בפני אלה שאינם יכולים להכנס; שיש כאלה שיכולים להכניס לביהמ"ק מיד, ויש כאלה שאי-אפשר להכניסם מיד.

מדי מסירות נפש

"יונגעלייט האָבן געדאַרפּט אָננעמען דעם קו פון מסירות נפש. מילא עלטערע, זיינען דאָך שוואַך אין געזונט, אָבער יונגעלייט דאַרפן אָננעמען דעם קו פון מסירות נפש... דער מסירת נפש שטייט אין דעם: וואָס עס ווילט זיך - ניט טאָן, און וואָס עס ווילט זיך ניט - יאָ טאָן, און פּאַלגן אָן עלטערן" [הגרום חפשי: על הצעירים לנקוט בקו המסירות נפש. מילא המבוגרים, הרי בריאותם נחלשה כבר, אך על הצעירים להתנהג בקו המסירות נפש... מסירות הנפש נמדדת בזה: מה שמתחשק לו - אין לעשות, ואת שאינו חפץ - בזה יבחר, ולצייט למבוגר (הימ) משוחות מוצאי יום הכפורים תרצ"ט - סה"ש ע' 723'623, ועי'ש בארוכה]. [10]

פנינה

'צוגעקומען א פערל'

רשימות ורשמים

"עוד מעט תוכלו לראות את הרבי..."
הת' אלישיב הכהן קפלון

התעוררתי ותפסתי שנסארת לי לבד.
כולם בהתוועדות ואני כאן -- במקום לבכות, יצאתי מהבית והלכתי ל-770 עם חום גבוה, כשהכל מסביב נראה לי מעורפל.
נכנסתי להתוועדות שהייתה באמצעה כנראה ועמדתי מול מקומו של הרבי, למטה על הרצפה מאחורי האנשים העומדים על הספסלים...
הגיע סוף ההתוועדות והרבי מחלק דולרים לטנקיסטים. עברתי גם אני, עטוף בצעיף. מצד הימני מטושטש ומבולבל אחוזי בכסא של הרבי תוך כדי קבלת הדולרים.
עובדה מכינה זו מתועדת בתמונה של פרידיין... כאן קרה הפלא: בשלב כלשהו, כמה דקות או יותר לאחר מכן, שמתי לב שנעלם כל החום ואני מרגיש רגיל לחלוטין, ב"ה.
לקח עוד יותר זמן עד שתפסתי שהרבי ראה אותי עם צעיף (או 'סתם' מצד רוח"ק) וסידר לי את ענין הבריאות כבר-אגב.

*

אני זוכר את 'נעילה' ביום כיפור, את ה'אבינו מלכנו' שהרבי סימן לנגן עשר פעמים! ועודד בכל גופו הק' בהתרגשות עצומה. היו מחבריי מתורת אמת שסיפרו ששמעו את הבכיות של הרבי ---
ואחר-כך המארש, שממנו אני זוכר בעיקר שאני לא זוכר בדיוק מה היה שם.. מרוב הבלאגן.
אחר-כך הגיע סוכות. זו הייתה השנה השנייה שבה פחתו בהדרגה ההתוועדויות שאפיינו את שמחת בית השואבה בעבר, והחלו הריקודים המפורסמים שאותם עודד הרבי בשיחות המיוחדות שהחל לומר מדי ערב בלילות חג הסוכות.
אני עוד הספקתי אחת מההתוועדויות הללו, ומה שאני זוכר הוא שישב החסיד ר' אברהם מאיר ע"ה בסוכה של בנו ושחק, אבל כולם הצטופפו סביבו. מסתמא כן דיבר לאחר מכן, אך זה מה שזכור לי היטב - הפנים המאירות והשתיקה הזאת. היה ידוע שבסוכות ר' אברהם מאיר לא עוזב את הסוכה, ומתוועד ללא הפסק מלבד זמני התפלות..

*

נו, שמחת-תורה...
הדבר הראשון והנפלא היה - התחושה ששמחת-תורה כאן זה משהו אחר לגמרי! אף שעמדתי רחוק מאד ובקושי ראיתי, וגם בקושי שמעתי את הפסוקים. אני זוכר שקפצתי כמה פעמים כדי לראות איך שהרבי אומר שיחות בין ההקפות בנוגע לאה"ק.
אני זוכר את הריקוד של הרבי עם רש"ג ע"ה; משהו כל-כך יוצא דופן! אז עוד היו מנגנים את ניגון שמח"ת המסורתי, ו-770 היה בחאדאראם, ללא צורך בשיחה מפורשת...
עם כל זאת, אני חייב לציין בכנות שהכל היה אז ב'מקוץ', ולאחר החזרה לארץ נשכח כל השבע בחודש המשובע. ההשפעה של הנסיעות הללו אל הרבי היתה בעיקר בדברים שניתן לזהות במשך השנים; זה שאדם רוצה ומשתדל להיות חסיד של הרבי, גם כעבור שנים רבות וגם בתקופה חשוכה כמו שלנו - זו התוצאה האמיתית של אותם 'גילויים' שזכינו להם אז בדרך מתנה מלמעלה לגמרי!
ויהי רצון שיוסר ההעלם וההסתר בקרוב, ויחדש השי"ת ימינו כקדם, בגאולה האמיתית והשלימה.

(התפרסם ב"ליובאוויטש שבליובאוויטש" (שע"י ועד התמימים העולמי), גליון א', תשרי תשע"ט)

כמו רבים אחרים, הרצון לנסוע אל הרבי הגיע זמן רב לפני שהדבר התאפשר בפועל, בהיותי בן ארבע-עשרה וחצי, בסוף תשמ"א לקראת תשרי תשמ"ב.
עיקר תוקף הרצון והגעגועים לנסוע התעוררו בסוף שנת תשמ"מ, ויש להזכיר לטובה את הצלם ר' לוי יצחק פרידיין ע"ה עם הסרטים שלו שגרמו להרגשים עזים ביחס לרבי ול-770 בית חייו. אלא שאז הוריי שי' עדיין לא הסכימו לכך, אך לפחות הוצאתי הסכמה לגבי השנה שלאחריה. אמנם ניתן לומר שהיה משהו מתוק בעצם החלום על 770 לפני שראינו אותו בפועל, אך כמובן, לאחר שהגענו ל-770 וראינו את הרבי - הבטנו על הכל בצורה מחוברת ומחייבת הרבה יותר.
וכך זה היה:

בכ"ה אלול תשמ"א בבוקר הגענו לניו-יורק. בן-דודי, הרה"ח ר' יוסי שניאורסון, שהיה אז תלמיד ב'קבוצה', הגיע לפגוש אותנו, וכמה מתוקים היו המלים שאמר תוך כדי שהוא מאיץ בנו במאור פנים: "תודרו! הרבי עכשיו סיים את ה'סליחות, ומאוחר יותר יצא לקריאת התורה. תוכלו לראות את הרבי!". פתאום זה מוחשי! איזה אושר! אהנו

נראה את הרבי אוט-אוט. הוא היה כמלאך מבשר טוב...
הגענו ל-770, ראינו את הבנין.. המוחשיות הפתאומית מדהימה ומרגשת. רצנו לקראתו כשירד מן המלואי מתח וציפייה לקראת הרגע שבו הרבי יצא מחדרו הק'. ולפתע זה קרה: נשמע קליק, ידית הדלת התכופפה, כולם נדרכו באחת, והרבי הופיע בפתח... קשה לתאר עד כמה שונה הרבי במציאות מכל סרטי הוידאו שראיתי ושראתם. להרגיש את הרבי קרוב וממשי, נראה לעיני בשר - זו הייתה חוויה מטלטלת שלא ציפיתי לה; כאילו היה זה רבי אחר.. הרגשתי תחושה של משהו שלמעלה מהחיים הרגילים ---
תוך זמן קצר התמוגגו בחדווה רבה בחיים הסוערים של 770, הרבי נכנס והרבי יוצא, ואנו

תמיד בעקבותיו... ראוני נערים ולא נחבאו...
בהתוועדויות היינו עומדים על הפירמידה, וכשרשו בפעם הראשונה "יפרח בימיו צדיק" והרבי עודד בראשו הק', התרגשתי מאד. בין רגעים כאלו וימות המשיח אין ממש הבדל גדול...

הבעיה היא כנראה רק בהרגל, כשההתרגשות וההתפעלות פוחתים, בשל העובדה שכל הגילויים 'נשכחו' עלינו מלמעלה, לגמרי לא לפי ערכנו, ונתרו ב'מקוץ'.

את התקיעות דר"ה אני זוכר בעיקר מהשנים הבאות שבהן הייתי, אך נעימת אמירת הפסוקים מפי הרבי, במנגינה המיוחדת והמרגשת, הפתיעה אותי כבר אז. בו' תשרי שמעתי, ואולי גם ראיתי, אך שהרבי מנגן "צמאה לך נפשי", משהו נדיר שמרומם את ההתוועדות לגבוה מעל גבוה.

*

בליל י"ג תשרי קרה לי 'מופת' ממש. הייתי בבית מארחי, קרובי משפחתי, משפחת פלינט היקרים [לדאבון-לבנו הלך לעולמו לאחרונה הרב אברהם פלינט ע"ה - הכותב] ולא הרגשתי טוב; קיבלתי חום גבוה והייתי מטושטש. כולם הלכו להתוועדות של הרבי ואני נותרתי לבד בחדר חשוך, ישן וקורד מחום.. פתאום

(נ)פלאות אראנו

הדור שזכה להיוולד בזמנו של נשיא דורנו

.. בשכל והבנה והשגה בחב"ד, שזהו ענינו של אדמו"ר הזקן שעל דו באו הענינים דפימיות התורה (זהו ותקונו יהוה של רשב"י, ובהמשך לזה תורתו של האריז"ל) באופן ד"יתפרנסון מיני", שע"י פועלים ביאת משיח צדקנו - ובהו ניהתוסף מדור דודו, עד לדורנו זה שזכה להוולד ולהתחיל לייך "מחיל אל חיל" בזמנו של כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו. [ולעיקר, שגם אלה שלידתם כפשוטה (היציאה לאויר העולם) היתה לפני כן - הנה כאשר מגיע הזמן שבו "נולד" ונתגלה הנשיא, הרי כיון ש"הנשיא הוא הכל", נולדים גם הם מחדש, ועד לאופן נעלה יותר שלא בערך לגבי לידתם בפעם הראשונה.

ועאכ"כ ע"פ הרגילות שהייתה אצל כ"כ חסידים, שהיו מחשיבים (מסבירים ומפרסמים) שיום הולדתם הוא - הפעם הראשונה שבאו לליובאוויטש אל הרבי, אצל כל רבי בזמן נשיאותו, ועד"ו בזמן נשיאותו של נשיא דורנו - שבאו ל"ליובאוויטש שבליובאוויטש" של נשיא דורנו כ"ק מו"ח אדמו"ר].

(משיחת אור לז"ך אלול תנש"א, התוועדות תנש"א ח"ד, עמ' 333)

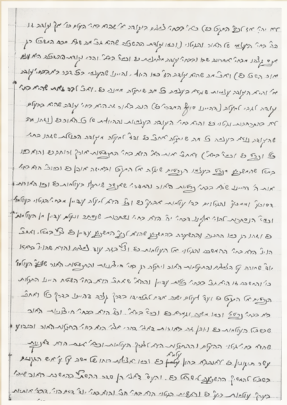
מערכת "אוצרות ליובאוויטש"

איתור מקורות מידע: כמה מהת' באה"ק | עריכה: אלישיב הכהן קפלון | לתגובות: otsrotlyubavitsh@gmail.com
אתר העיירה ליובאוויטש: www.mylubavitch.org

תורה חדשה

מאתי תצא

תשובה - מתוך המיצר הרוחני

אנו מביאים בזה בפרסום ראשון צילום כתי"ק כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ נ"ע - מתוך המאמר הבא בהמשך ל"מן המיצר", שזאמר בר"ה תרע"ח על ידי כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב נ"ע. מועתק בזה קטע אחד הנוגע לעבודת ראש השנה ע"פ דא"ח

"והנה בכדי להמשיך מבחי' י"ה הנעלם, דהיינו ההמשכה מבחי' ש' הוי' שבעצמות, זהו ע"י תשובה שעו"א מן המיצר קראתי, דע"י התשובה הבאה מן המצור, עי"ז קראתי י"ה כו', ולכן אומרים פסוק זה קודם תקיעות, דענין תקיעת שופר ד"ה ענין התשובה, והוא ענין הצעקה פשוטה מעומקא דלבא . . כי ענין התשובה אינו דווקא על הטא ועוון, כי"א על ריחוקו מה' בתוקף הישות והחומיות, שצד לו מאד מזה ועשבר לבו בקרבו כו', ועי"ז דווקא ממשיך מבחי' ש' הוי' שבעצמות להיות גילוי אוא"ס למטה . ."

(מתוך "אוסף שניאורסון")

העזרה שבביהמ"ק היתה אמנם באופן שכל בני"ה היו יכולים להכנס בתוכה, מועט המחזיק את המרכזה, באופן ש"עומדים צפופים (ואעפ"כ) משתחוים רווחים", אבל, כדי להכנס לביהמ"ק היה צורך בהכנה - להיות טהור. "לומדות", או שאר ענינים כיו"ב - לא היתה נדרשת כדי להכנס לביהמ"ק; הדבר היחיד שנדרש הוא ענין הטהרה - "לטהר נפשו משטומאות הנפשות שהן מחשבות האון ודעות הרעות. . והביא נפשו כמי הדעת טהור", ועד שיבוא "אותו הזמן" ש"לא יהי עסק כל העולם אלא לדעת את ה' בלבד . . שנאמר כי מלאה הארץ דעה את ה' כמים לים מכסים".

וזוהי איפוא ההכנה היחידה הדרושה כדי להכנס לבית המקדש - דעה ישירה ואמונה טהורה, אשר לאמיתו של דבר, ה"ז נמצא אצל כל בני"ה שהם "מאמינים בני מאמינים", אלא, שצריכים להביא זאת מן העולם אל הגילוי, ואז נעשים ראויים להכנס לבית המקדש.

וכיון שה"מפתחות" של ביהמ"ק נמצאים בידיהם של "פרחי כהונה" - בני הישיבות - צריכים לידע שעליהם מוטלת כל האחריות בכל הקשור לכניסת בני"ה לביהמ"ק: בני הישיבות - ויושבי אוהל ככלל - שנמצאים בד' אמות של הלכה, ד' אמות של תורה וד' אמות של תפלה, צריכים להשתדל להכניס עוד יהודים לד' אמות אלה, כיון שלהם ניתן הכח לפתוח את הדלתות של ביהמ"ק כדי שקהל נוסף מבני"ה יוכל להכנס לביהמ"ק.

. . ובנוגע לפועל: שבני הישיבות הנמצאים באהלה של תורה, וכל אלה שאינם עסוקים כ"כ בענינים גשמיים וחומריים שגם הם ככלל "פרחי כהונה" [ואם ישנם כאלה שרוצים להצטרף עליהם, מה טוב ומה נעים] - יצלו את הזמן שנשאר עד ר"ה (ויזה"כ) ויתפזרו ("פאנאנדרלאָן זיך") בכל העיר (ועד"ז) בנוגע לאלה שנמצאים בערי השדה) ויחזרו ("אַרומגיין") בכל הבתי-כנסיות, "קלוין" או "שטיבלאַך", ובכל מקום שמתאספים כמה מישראל, ולומר להם מה שצריך לומר להם ("אַריינזאָגן אַט דאָס וואָס מ'דאַרף אַריינזאָגן"), מהו ענינו של "אלול" ומה הם ענינים של "סליחות", ולהסביר להם ענינים המיוחדים של "ב הימים מוח"י אלול עד ר"ה, שבהם יכולים - בשעתא חרדא וברגעא חרדא - לתקן את כל העבר במשך י"ב חדשי השנה, כך, שבבוא ר"ה, יום הדין והמשפט, יהי "ושפטו העדה . . והצילו העדה", ויזכה כאו"א עם בני ביתו לכתיבה וחתימה טובה לשנה טובה ומתוקה.

(קטעים משיחת ח"י אלול התש"א - 'תורת מנחם' ח"ג ע' 313 ואילך. יעו"ש בארוכה)

ליובאוויטש עכשיו

מאורעות תרס"ז (ב)

הנבואה והזעקה

ראש השנה בליובאוויטש, בשנת תרס"ז

שנת תרס"ז היתה שנה קשה, לאחר שבעקבות המהפכה הראשונה (מהפכת 1905) בתחילת חודש השוון, פרצו פוגרומים ר"ל ביהודים בעשרות ערים ועיריות ברוסיה. התוצאות היו נוראות ומזעזעות. לפנינו עדותו של הרבי הרי"צ נ"ע על ראש השנה תרס"ז במחיצת אביו הרבי הרי"ש ב נ"ע שחזה מראש את פרוץ הפרעות ושפך דמועות כמים לביטול הגזירה * קטעים נבחרים בגיליון זה ובגיליון הבא א"י"ה, מתוך יומן שהתפרסם לראשונה ב'ספר המאמרים תרס"ז-תרס"ח' (קה"ת תשע"ד), אך לרבים אינו ידוע * העיירה ליובאוויטש בימים טרופים; התפילות וההתעוררות בשנה שהוגד עליה 'קץ' - -

[ערב ראש השנה, תרס"ז]

. . בנסענו בתוך העיר, ענה הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בברכה לכל אשר ברכוהו - כרגיל בכל עת - ובהיות יומא דשוקא, רבו עגלות האיכרים בעיר, ומלאו את כל ככר השוק, ובקושי עברנו צעד אחר צעד עד בואנו.

בבוא הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לביתו - הנה כמו בכל עת - נטל ידי קדשו בנסילת ידיים של שחרית, והלך לחדרו, והתבודד כעשרים רגעים - מינוט - ויצא וסעד סעודת הצהרים בטעימה כל שהיא. וחזר לחדרו להכין עצמו לתפלת המנחה.

קודם תפלת המנחה, נוהג הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לאמר מזמורי תהלים, ואמירתו אם כי הוא כמעט בלחש, אבל קולו הרועד מעורר במאד, וכשתי שעות האריכו ההכנה באמירת תהלים ותפלת המנחה.

רמ"ק - ר' מענדיל קאנטר המשרת - הכניס להוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק כוס חמין, ובשעה ההיא בא ידידי החסיד ר' שמואל גורארי, ויבקש אותי לשאול את הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, אם רשאי הוא לכנוס ולמסור את הסכום שני אלפים וחמש מאות כדרכו זה שנה השתים עשרה - מערב ראש השנה תרנ"ה - אשר בכל ערב ראש השנה אחר תפלת המנחה מביא הוא - הרש"ג - איזה סכום - לא בכל שנה בשווה - בתור דמי קדימה על עניני הוצאות הכלל וקופות של צדקה, - מלבד קופת הישיבה וקופת כולל חב"ד שנותן בייחוד.

כשיצא ידידי הרש"ג את פני הקדש - שהתעכב רק רגעים אחדים - הי' בהתרגשות גדולה, ולא יוכל להתאפק, ויתן קולו בככי, וכשהתרגע במעט, והי' ביכולתו להוציא הגה מפיו, אמר בקול רועד: דער רבי האט, ויבכה הרישית ובלתי יכול לדבר, עד כי בקושי רב ובככי אמר: דער רבי האט גיזאגט, א שארפער יאהר, מי בעדארף האבין רחמים רבים, א פולע תחנונים, א פולע טרערין, אויף לכל הפחות אפשוואכין די שארפקייט. [= הרבי אמר שזוהי שנה "חריפה", צריכים לרחמים רבים, הרבה תחנונים והרבה דמועות, כדי לרכך לפחות את החריפות].

[ליל א' דר"ה, תרס"ז]

כשבאתי לבית הכנסת, הי' הבית הכנסת מלא מפה אל פה, ופליצות אחזני מהיראה הנוראה, ר' ליב הישיש מסמיליאן הנקרא ר' ליב דער הארציקער, עומד

אצל שולחן הקריאה וקורא בספר תהלים, וכל הקהל עונים אחריו, זה מכה את חזהו כאומר על הטא, וזה נשען על זרועו כנפילת אפים, זה מכה בראשו, וזה עיניו עצומות ופניו קמוטים, בידו אחת מהזיק בספר תהלים, וידו השני' פשוטה למרום, ובקול צווחה אומר פסוקי תהלים, ודמעותיו נוזלים על לחייו ועל זקנו.

ואביט אל מקום שבתו של הר"ש גורארי' - כנותל מזרח לצד צפון - ואראה כי הנהו יושב כפוף, ספר קטן בידו - תהלים - וכולו רועד מבכי, ואז הבנתי, אשר בטח סיפר את אמרי קדש אשר שמע מהוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, וזו היא סיבת ההתעוררות הגדולה.

כשנשמע אשר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בא, הנה כאשר נכנס בהפרוזדור של בית הכנסת, הנה כרגע שקט כל הקהל, וכאשר ישב הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק על כיסאו, לפני קדשו מצודד אל מקום ארון הקדש, ולקח הספר תהלים והתחיל לאמר, ועיני קדשו זולגות, בו כרגע נרעש הבית הכנסת, לקול צעקתם של קהל החסידים ותלמידי התמימים, באמירת מזמורי תהלים, וכה נמשך עד תפילת ערבית.

בתפלת ערבית דליל א' דראש השנה בשנה זו, האריך הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בתפלתו בחצי שעה יותר על הזמן הרגיל בכל שנה.

סדר הקידוש וסעודת יום טוב, הוא כמו בכל שנה ושנה, אבל ממהר הוא ביותר. אמנם סדר הקריאת שמע שעל המטה, הנה בשנה זו התארך בכפלים מכמו בכל שנה ושנה. בליל א' של ראש השנה ישן הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק שעה וחצי.

סדר תפלת שחרית, מפטיד ומוסף, מנחה, כרגיל בכל שנה.

[ליל ב' דראש השנה, תרס"ז]

בשעה שביעית - בערך - נכנס הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לאולם - זאל הגדול - ואמר המאמר יום טוב של ראש השנה שחל להיות בשבת, בערך שעה ומחצה, ותוכנו: תכלית בריאת העולמות ונשמות.

בשעה חצי אחד עשרה, סועדים סעודת יום טוב, והסדר כרגיל, מעוטף בחגורתו ומלוכב בכובע של יום טוב, ממועט באכילתו, ושיחתו כנהוג בכל שנה בסיפור קצר, אחד מאותן הסיפורים אשר נהגו [לספר] הוד כ"ק אאמו"ר אדמו"ר

שמות בכמה עיירות, הבנתי אשר מלבד בקורו של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בהיכל האהל ביום ההילולא של הוד כ"ק אאמו"ר אדמו"ר מוהר"ש, הנה כוונתו להתחנן אל ה', ולעודד את הוד כ"ק אבותיו הקדושים, אשר ישאו רינה ותפלה בעד כל אחינו בני ישראל, אשר ישמרם השם יתברך מכל צרה וצוקה וכו'.

נכנסתי לשעה קלה אל היכל האהל, ויצאתי את פני הקדש, וישבתי לי בבית הכנסת, ורשמתי לעצמי את המאמר מזמור שיר ליום השבת, אשר זכיתי לשמוע בבקר.

שומע הנני קול בכייתו של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, והנני כולי רועד מגודל ההתרגשות, עמדתי אחרי הדלת ואביט בנקב המנעול, אבל אין אני רואה את פני קדשו, ואצא החוצה אל כותל המזרח להציץ בין התרכים של הבניין, וראיתי והנה הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק עומד עיני קדשו סגורות, המענה לשון תחוב ככיס בגדו העליון, ושפתי קדשו נעות, דבריו בלתי נשמעים, ובדבריו נייע בידי קדשו, כטוען ומצדיק, ומרגע לרגע נשמע קול קדשו בבכי סוער, הגשם והשלג מתחזקים, וכה עבר יותר על שעה.

ובתוך כך, באה כבוד אמי זקנתי הרבנית מרת רבקה, ישבה איזה רגעים בבית הכנסת, ושלחה את הגבאי ר' יוסף, אשר ישאל את הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק רשות בעבורה לכנס להיכל האהל - כה הנהגתה בכל עת בערב ראש השנה, ב"ג ניסן ובי"ג תשרי, אשר בעת שהוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מבקר בהיכל האהל, שולחת את הגבאי ר' יוסף לבקש רשות הכניסה - וכשנכנסה כבוד אמי זקנתי הרבנית מרת רבקה להיכל האהל, הבה כעבור כעשרים מינוט יצא הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מהיכל האהל, וישב בבית הכנסת כרבע שעה לנוח, פני קדשו היו להבים, נוסף גם מהאוויר הקר, ועיני קדשו כבולות [= נפוחות] מבכי רב, אבל עם זה הנה פני קדשו מאירים.

. . כשישב הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בהמרכבה, הנה ברשותו הגבתי את המכסה - די באיידיל - גם הרוח נשקט כמעט.

כעבור רגעים אחדים, הואיל הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לאמר:

איך האב דיר איבערגעבין, א ברכה פון דעם זיידן, און א ברכה פון דעם טאטן, איך האב זיי דערציילט, פון דאין נסיעה למאסקווא ופעטערבורג צוליב די כלל עניינים, וואס דו ביסט גיוועהן א שליח לדבר מצווה. האט מיר דער טאטע גיזאגט: דאין יוסף יצחק, פאר זיין טרחה אין גשמיות, האט השי"ת איהם בעצאלט אין רוחניות, דארפמעהן איהם ערשט צאהלן. [= מסרתי לך (השגתי עבורך?) ברכה מהסבא (אדמו"ר הצ"צ), ומאבא (אדמו"ר מהר"ש); סיפרתי להם על נסיעתך למוסקבה ופטרבורג עבור ענייני הכלל, שהיית שליח לדבר מצווה. אבא (אדמו"ר מהר"ש) אמר לי: יוסף יצחק שלך - עבור טרחתו בגשמיות,

שילם לו השי"ת ברוחניות, אם-כן (בודאי) צריכים לשלם לו]. תפלה עושה מחצה, נפשות האף איך להשם ית' אז מי האט אבגשריען, די גזירה רחמנא לצלן איז א גזירה נוראה, וייאנח במאד. מי האט איצטער גידארפט האבין דעם בעל שם טוב מיט דער חבריא קדישא, וואלטן זיי זיכער מבטל גיוועהן די גזירה. . [= נפשות - תקוותי להשי"ת שהצלחנו לבטל את הגזירה על כך. הגזירה ר"ל היא גזירה נוראה. . דרושים לנו כעת הבעש"ט והחברייא קדישא - הם בודאי היו מבטלים את הגזירה]

. . (וסיים כ"ק אדמו"ר מהורש"ב): דער בעל שם טוב מיט דער חבריא קדישא וואלטן געוויס מבטל גיוועהן די גזירה בעיקרה, און וואלטן אויך מציל גיוועהן דעם אידעשן רכוש. וייאנח במאד. [= הבעש"ט והחברייא קדישא בודאי היו מבטלים את הגזירה מעיקרה, והיו מצילים גם את הרכוש היהודי].

* כשבאנו לביתנו, הנה הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק הלך לחדרו, כדרכו בכל עת בואו מביקורו בהיכל האהל להתבודד וללמוד, ואני הלכתי למעוני.

(קטעים מתוך היום - סה"מ תרס"ו-תרס"ז עמודים רפד-שה)

הרה"ק צמח צדק או הוד כ"ק אאמו"ר אדמו"ר מוהר"ש, בהסעודה דליל שני דראש השנה, שבתוכה היו מספרים בענייני הנהגת המלוכה, מרום מעלת מלך בעבודתו לטובת המדינה, וחובתו לאנשי המדינה, וחובתם של אזרחי המדינה להמלך והשרים, והעבודה במסירות נפש של אנשי חיל.

ובסעודה זו סיפר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, את הסיפור אשר סיפר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מוהר"ש בליל שני דראש השנה דשנת תרל"ט: [. .]

. . ובגמרו את הסיפור מיהר לברך ברכת המזון.

גם בסדר העבודה דקריאת שמע שעל המטה בליל שני דראש השנה, הנה בשנה זו הי' שינוי מכמו בכל שנה, שהאריך בה הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק כשלשה שעות בערך בהתעוררות גדולה.

[יום ב' דר"ה, תרס"ו]

הסדר בתפילת שחרית ומפטיר, הי' כסדר הנהוג בכל שנה. כן אמירת הפסוקים של תקיעות, הי' בסדר הרגיל, בהתעוררות גדולה ובקול אדיר. והשינוי בשנה זו הי' בפסוק "ערוב עבדך לטוב אל יעשקוני זדים", דשלשה תיבות הראשונים אמרם הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בהתעוררות גדולה בבכי רב בליל יליל, ועודנו בוכה חרישית, נשמע קול קדשו רועד וקורא מעומקא דליבא קדישא "איי גוואלד" אל יעשקוני זדים.

הקריאה "איי גוואלד" ואופן קריאתה הלבבי, החריד את כל הקהל. וכפי שנודעתי אחר התפילה, הנה גם העומדים בחוץ בחצר אצל כותל דרום, וברחוב שילעווע אצל כותל צפון, הנה גם שם נשמע קולו האדיר של הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק באמרו פסוקי התקיעות, וגם שם שמעו הקריאה הלבבית "איי גוואלד", ותהי לשיחה מְהַרְדֵת לב החסידים.

הסדר בישיבה על כיסאו אחר התקיעות, לפני קדשו מוסבות אל כותל מערב, אשר כל המתפללים יוכלו להסתכל בפני קדשו - כפי המסורה המקובלת לחסידים, במעלת וסגולת ההסתכלות בפניו הקדושים של הרבי אחר סדר התקיעות - והחכמה לתפילת מוסף, תפילת מוסף, וסדר סעודת יום טוב, תפילת המנחה והסדר דתשליך, הכל בסדר הרגיל. .

בשעה ששית, הואיל הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לאמר המאמר זה היום תחילת מעשיך וזכרון ליום ראשון שעה ורבע בערך, ותוכנו: עליות דגן עדן והביטול בין מדריגה למדריגה. רבע שעה האחרונה דיבר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק בעייפות גדולה, וכשיצא הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק מהאולם, כרגע יצא כל הקהל במחול. .

ביהמ"ד שליך האוהל. ממול נראית דלת הכניסה לאוהל הק. ערב ח"י אלול תשפ"א. (באדיבות השליח הרב גבריאל גורדון).

[א, ט' תשרי, ערב יום הכיפורים, תרס"ו]

בעת שביקר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק את כבוד אמו הרבנית, אחר תפלת שחרית, ליקח לקח ולאמר לחיים, אמר לכבוד אמו הרבנית: דעם יאהר דארפין אידין האבין רחמים גדולים. [= בשנה זו צריכים יהודים לרחמים רבים]. והשיבה כבוד אמו הרבנית: דער טאטע ווייס וואס די קינדער איז נויטיג [= אבא יודע מה דרוש לילדיו...]

[י"ג תשרי, תרס"ו]

תפלת שחרית, לימוד משניות, וכשעה של התבודדות - כרגיל. ונוסע הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק לבקר בהיכל קדשו של הוד כ"ק אאמו"ר אדמו"ר מוהר"ש. אמנם האוויר הוא קר ולח, גשם ושלג הכל יחד, והנני מצטער על אשר לא אמרתי להגביה את המכסה - די באיידיל. לפני קדש הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק רצינים במאד.

ובכואינו לבית הכנסת של האהל, הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק אומר לי, אשר אוכל לכנס אל האהל על זמן מועט,

שאנכי כבר יודע פשט המלות שאכנס רק על שעה קלה, והודעה זו אומרת, אשר ביקורו בפעם הזה הוא רציני ביותר, ואינו חפץ אשר מי שהוא יהי' אז בהיכל קדש האהל. ואני בזכרי מה שאמר הוד כ"ק אאמו"ר הרה"ק, על מצב השנה ההווה כמוצאי ראש השנה, ואמירתו לכבוד אמו - אמי זקנתי - בערב יום הכיפורים, ובידעי את המצב המר ברוח הפרעות ופרסום דברי שטנה על אחינו בני ישראל, וכבר רחמנא ליצלן עשו